

THÔNG TIN CHUYÊN ĐỀ

Số 44-TTCĐ/BĐNTW

Tháng 01 năm 2020

LƯU HÀNH NỘI BỘ

THÔNG TIN VỀ MỘT SỐ CUỘC BẦU CỬ
TRÊN THẾ GIỚI CUỐI NĂM 2019

Trong tháng cuối cùng của năm 2019, trên thế giới đã diễn ra một số cuộc bầu cử quan trọng, nhận được sự quan tâm đặc biệt từ các nước trong khu vực cũng như từ cộng đồng quốc tế. Tại số chuyên đề lần này, Ban Đối ngoại Trung ương xin cung cấp đến các đồng chí một số thông tin về các cuộc bầu cử tại Cu-ba, Anh và An-giê-ri. Những thay đổi “mang tính lịch sử” thể hiện qua kết quả của các cuộc bầu cử này hứa hẹn sẽ tạo ra bước ngoặt trong sự phát triển tại các quốc gia này, tác động tới sự ổn định và phát triển của khu vực cũng như trên toàn thế giới.

Bầu Thủ tướng và Chính phủ mới ở Cu-ba**Diễn biến và kết quả**

Ngày 21/12/2019, trong khuôn khổ kỳ họp thứ IV, Quốc hội khóa IX của Cu-ba đã tiến hành bầu chức danh Thủ tướng. Chức danh Thủ tướng nước Cộng hòa Cu-ba lần đầu tiên được bổ nhiệm cho Đồng chí Phi-den Cát-xtơ-rô vào tháng 2/1959 sau khi cuộc cách mạng Cu-ba thành công. Tuy nhiên, vị trí này đã không còn được quy định trong Hiến pháp năm 1976 và mới được khôi phục lại trong Hiến pháp năm 2019 của Cu-ba. Theo quy định tại điều 141 của Hiến pháp 2019, chức vụ Thủ tướng được Quốc hội bổ nhiệm thông qua hình thức bỏ phiếu đa số tuyệt đối với ứng cử viên được Chủ tịch nước giới thiệu.

Theo kết quả bầu cử được công bố, đồng chí Ma-nu-ên Ma-rê-rô Cru-xơ đã đắc cử vị trí Thủ tướng nước Cộng hòa Cu-ba nhiệm kỳ 2020 - 2025 với số phiếu tuyệt đối (594/594). Đồng chí Ma-nu-ên Ma-rê-rô Cru-xơ, 56 tuổi, kiến trúc sư, giữ hàm đại tá quân đội, từng kinh qua nhiều chức vụ trong ngành du lịch trước khi được cố Chủ tịch Phi-den Cát-xtơ-rô bổ nhiệm làm Bộ trưởng Bộ Du lịch từ năm 2004. Đồng chí được Chủ tịch Mi-ghen Đí-át Ca-nênh đánh giá là người có năng lực, phẩm chất trung thực, nhạy cảm chính trị, trung thành với Đảng và Cách mạng Cu-ba, có nhiều kinh nghiệm trong đàm phán và tổ chức các sự kiện quốc tế.

Sau khi được bầu, Thủ tướng Ma-nu-ên Ma-rê-rô Cru-xơ sẽ thay Chủ tịch Mi-ghen Đì-át Ca-nênh nắm quyền điều hành Hội đồng và Ủy ban thường vụ Hội đồng Bộ trưởng¹; chịu trách nhiệm trước Quốc hội và Chủ tịch nước về công tác của mình. Thủ tướng có quyền đề nghị Chủ tịch nước thay thế các thành viên của Hội đồng Bộ trưởng cũng như giới thiệu ứng cử viên thay thế.

Ngoài chức danh Thủ tướng, Quốc hội Cu-ba cũng đã phê chuẩn 06 Phó Thủ tướng, 01 Thư ký Hội đồng Bộ trưởng cùng 25 Bộ trưởng, trong đó có 06 Bộ trưởng mới của các Bộ: Lao động, Du lịch, Ngân hàng Trung ương, Công nghiệp thực phẩm, Công nghiệp và Năng lượng - Mỏ.

Phản ứng trong nước và các bên liên quan

- Người dân Cu-ba vui mừng đón nhận thông tin và mong muốn cá nhân Thủ tướng Ma-nu-ên Ma-rê-rô Cru-xơ và các thành viên mới được bổ nhiệm của Chính phủ sẽ triển khai các biện pháp hiệu quả để đưa đất nước vượt qua tình thế khó khăn hiện nay, cải thiện đời sống của người dân và nâng cao vị thế đất nước.

- Sau khi kết quả bầu cử Thủ tướng Cu-ba được công bố, lãnh đạo nhiều nước như Thủ tướng Trung Quốc Lý Khắc Cường, Thủ tướng Nga Đ. Mét-vê-đép và Chính phủ Ni-ca-ra-goa đã gửi điện mừng tới tân Thủ tướng Ma-nu-ên Ma-rê-rô Cru-xơ, khẳng định coi trọng và sẵn sàng hợp tác với Chính phủ của Thủ tướng Ma-nu-ên Ma-rê-rô Cru-xơ để tăng cường hơn nữa quan hệ song phương với Cu-ba.

- Bên cạnh việc đưa tin về kết quả bầu cử, hầu hết các hãng truyền thông phương Tây như CNN, BBC, RFI đều bình luận sẽ khó có thay đổi thực chất và nhanh chóng tại Cu-ba khi các quyết định của Chính phủ mới sẽ phải tuân thủ đường lối do Đảng Cộng sản Cu-ba đề ra.

Nhận xét

Việc bầu ra vị trí Thủ tướng của Cu-ba là kết quả của quá trình chuyển giao quyền lực một cách “*bài bản, theo trình tự và hiệu quả*” nhằm đáp ứng các yêu cầu, đòi hỏi của quá trình cập nhật hóa mô hình kinh tế tới từ cả trong và ngoài nước.

Về *đối nội*, việc bầu ra Thủ tướng và Chính phủ mới là một bước đi quan trọng trong quá trình chuyển giao quyền lực tại Cu-ba, hướng tới trẻ hóa đội ngũ lãnh đạo, không để tập trung quyền lực quá nhiều vào một vị trí. Việc tái thiết lập chức danh Thủ tướng giúp phân định rõ ràng, hiệu quả giữa vai trò lãnh đạo của Đảng với nhiệm vụ, quyền hạn của các cơ quan lập pháp, hành pháp và tư pháp. Đây là việc làm phù hợp với tình hình thế giới nói chung và tình hình Cu-ba nói riêng, đặc biệt khi quốc đảo này hiện đang trên con đường cải cách mở cửa. Tuy Thủ tướng Ma-nu-ên Ma-rê-rô Cru-xơ chưa phải là Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Cu-ba, song Đồng

¹ Hội đồng Bộ trưởng là cơ quan hành pháp tối cao trong hệ thống Nhà nước Cu-ba.

chí đã đáp ứng đầy đủ các tiêu chí theo điều 143 Hiến pháp 2019 về độ tuổi, quốc tịch và là Đại biểu Quốc hội. Tại phiên họp bầu chức danh Thủ tướng trong khuôn khổ kỳ họp thứ IV của Quốc hội khóa IX vừa qua, Chủ tịch Mi-ghen Đì-át Ca-nênh cho biết “*ứng cử viên cho chức danh Thủ tướng này đã được Bộ Chính trị Đảng Cộng sản Cu-ba chấp thuận*”. Nhiều khả năng Thủ tướng Ma-rê-rô Cru-xơ sẽ phải trải qua một thời gian thử thách trên cương vị mới trước khi được xem xét bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Cu-ba tại Đại hội VIII Đảng Cộng sản Cu-ba được dự kiến tổ chức từ ngày 16-19/4/2021² hoặc sớm hơn tại một phiên họp bất thường của Ban Chấp hành Trung ương trong thời gian tới.

Về đối ngoại, trong bối cảnh Cu-ba đang gặp nhiều khó khăn do Mỹ tiếp tục siết chặt các biện pháp bao vây cấm vận, việc bầu ra Thủ tướng với nhiệm vụ và quyền hạn mới là minh chứng cho thấy Cu-ba đang thực sự tăng cường tính dân chủ trong hệ thống chính trị, phản bác lại các cáo buộc của Mỹ, nâng cao uy tín của Cu-ba tại khu vực cũng như trên trường quốc tế.

Bầu cử Quốc hội Anh

Điễn biến và kết quả

Ngày 12/12/2019, cử tri thuộc 650 khu vực bầu cử trên toàn nước Anh đã tham gia bầu Quốc hội Anh (*Hạ viện*). Theo kết quả công bố chiều 13/12/2019, Đảng Bảo thủ của Thủ tướng Giôn-xon đã giành chiến thắng áp đảo với 365/650 ghế tại Hạ viện, tăng 47 ghế và quá bán 40 ghế. Đây là thắng lợi lớn nhất của Đảng Bảo thủ tại Hạ viện kể từ năm 1987, dưới thời hoàng kim của cố Thủ tướng Mác-ga-rét Thát-chơ. Trong khi đó, Công Đảng chỉ giành được 203 ghế, giảm 59 ghế và chịu thất bại lớn nhất kể từ năm 1945.

Đảng Dân tộc Xcốt-len (SNP) - Đảng ủng hộ đòi độc lập cho Xcốt-len trở thành đảng chính trị lớn thứ ba tại Hạ viện sau khi giành được 48 ghế (*tăng 13 ghế*). Ảnh hưởng của các đảng chủ trương chống Brexit suy giảm đáng kể như Đảng Dân chủ Tự do chỉ được 11 ghế (*giảm 01 ghế*), Đảng Liên minh dân chủ (DUP) được 08 ghế (*giảm 02 ghế*). Trong khi đó, Đảng Sinn Fein ở Bắc Ai-len được 07 ghế. Các đảng nhỏ như Plaid Cymru, Đảng Xanh, Đảng Liên minh Bắc Ai-len, Đảng Dân chủ Tự do và Lao động được tổng cộng 15 ghế.

Phản ứng trong nước và các bên liên quan

Tại Anh, ngay sau khi thắng cử, Thủ tướng Giôn-xon đã tới điện kiến Nữ hoàng Ê-li-da-bét để được chính thức thành lập Chính phủ mới. Tiếp đó, ông có hai bài phát biểu trước công chúng, kêu gọi người dân Anh đoàn kết, hoà giải, vượt qua

² Ngay trước phiên họp Quốc hội ngày 20-21/12/2019, Hội nghị Trung ương 11 khóa VII Đảng Cộng sản Cu-ba tổ chức ngày 19/12/2019 đã xác định thời gian tổ chức Đại hội lần thứ VIII Đảng Cộng sản Cu-ba trong khoảng thời gian từ ngày 16-19/4/2021.

chia rẽ để cùng tập trung phát triển đất nước và quyết tâm thực hiện Brexit vào ngày 31/01/2020. Ông cũng nhấn mạnh Chính phủ mới sẽ ưu tiên thực hiện các vấn đề “nóng” trên các lĩnh vực được nêu trong chiến dịch tranh cử từ y tế, an ninh, giáo dục, cơ sở hạ tầng tới nhập cư, thể hiện sự quyết liệt của một Chính phủ hành động, đem lại kết quả thực chất.

Trong khi đó, lãnh tụ Công Đảng Corbyn cho rằng vấn đề Brexit đã chi phối toàn bộ cuộc bầu cử và việc một số đảng viên Công đảng chỉ trích cương lĩnh của ông quá “cấp tiến” đã dẫn đến thất bại của Công Đảng. Còn lãnh đạo Đảng SNP thông báo sẽ tiếp tục thúc đẩy trung cầu dân ý về độc lập của Xcốt-len.

Tại khu vực và trên thế giới

Ngay sau khi kết quả bầu cử được công bố, các nhà lãnh đạo EU đã chúc mừng Thủ tướng Giôn-xon, bày tỏ hài lòng trước thông điệp rõ ràng của cử tri Anh nhằm chấm dứt giai đoạn khủng hoảng về Brexit vốn đã đeo bám cả Anh và châu Âu trong hơn ba năm qua. Đồng thời, các nhà lãnh đạo EU cũng hồi thúc Anh đẩy nhanh tiến trình Brexit cũng như việc đàm phán về khuôn khổ mối quan hệ giữa hai bên hậu Brexit. Trong khi đó, Thủ tướng Ai-len coi kết quả cuộc bầu cử này là tin mừng với cả Ai-len, Anh và châu Âu khi đặt được dấu chấm hết cho sự bất ổn. Còn Chủ tịch Hội đồng châu Âu Charles Michel hy vọng Quốc hội Anh sẽ tổ chức bỏ phiếu sớm nhất có thể về thỏa thuận Brexit để quốc gia này rời EU đúng hạn cam kết ngày 31/01/2020.

Về tương lai quan hệ hai bên, EU nhất trí khởi động các cuộc đàm phán thương mại với Anh sau khi Brexit được phê chuẩn và thực thi. Tuy nhiên, nhiều nhà lãnh đạo EU bày tỏ quan ngại về việc đạt được một thỏa thuận hậu Brexit toàn diện với Anh. Chủ tịch Hội đồng châu Âu Charles Michel nhấn mạnh: “Không có chuyện đạt được thỏa thuận bằng mọi giá. Các cuộc đàm phán sẽ kết thúc khi có được kết quả cân bằng và bảo đảm sự tôn trọng lẫn nhau trong các mối quan tâm khác nhau. EU sẽ đặc biệt quan tâm đến sự toàn vẹn của thị trường nội địa Châu Âu và do đó, quan hệ hậu Brexit với Anh phải bảo đảm một sân chơi công bằng cho tất cả các bên, tránh biến Anh thành cửa ngõ trung chuyển hàng hóa của thế giới vào EU hay thành một thiên đường thuế”. Thủ tướng Đức An-giê-la Méc-ken cảnh báo rằng Anh sẽ là đối thủ cạnh tranh kinh tế với EU. Trong khi đó, Tổng thống Pháp Ê-ma-nu-en Ma-crôn cho rằng Anh có thể trở thành “đối thủ cạnh tranh không lành mạnh”. Và Chủ tịch Ủy ban Châu Âu Ursula von der Leyen cho rằng khó có thể đạt được thỏa thuận theo như thời gian đề xuất của Anh và cho biết EU sẽ khởi động đối thoại với Anh vào đầu tháng 02/2020 ngay khi Anh rời EU vào 31/01/2020.

Trong khi đó, ở bên kia Đại Tây Dương, Tổng thống Mỹ Đô-nan Trăm bày tỏ mong muốn rằng Anh và Mỹ sẽ ký kết một thỏa thuận thương mại (*FTA*) với quy mô và lợi ích lớn hơn nhiều so với bất kỳ thỏa thuận nào có thể đạt được trong thời

gian tới giữa Anh và EU. Các nhà lãnh đạo khác trên thế giới như Thủ tướng I-xra-en, Tổng thống Xin-ga-po, Thủ tướng Ấn Độ, Tổng thống Nga cũng đã gửi lời chúc mừng tới Thủ tướng Giôn-xon và bày tỏ mong muốn tiếp tục phát triển hơn nữa mối quan hệ với Anh.

Nhận xét

- Thắng lợi áp đảo của Đảng Bảo thủ là tương đối bất ngờ khi nhiều cuộc thăm dò trước đó dự báo Đảng này chỉ có thể giành chiến thắng sát nút. Đảng Bảo thủ đạt được chiến thắng lịch sử vừa qua có thể do:

Thứ nhất, quyết định tổ chức bầu cử trước hạn của Thủ tướng Giôn-xon diễn ra trong bối cảnh uy tín cá nhân cũng như của Đảng Bảo thủ đang lên sau khi Chính phủ Giôn-xon đạt được Thỏa thuận Brexit mới với EU. Thỏa thuận mới này được đánh giá là có nhiều cải thiện hơn so với Thỏa thuận trước đó của Chính phủ Thủ-re-xa May.

Thứ hai, phong cách lãnh đạo mạnh mẽ, lập trường kiên quyết giải quyết dứt điểm Brexit của Thủ tướng Giôn-xon cùng cương lĩnh tranh cử bám sát các vấn đề đặt ra xung quanh Brexit đã thu hút được cử tri Anh.

Thứ ba, trong khi Đảng Bảo thủ tập hợp được rộng rãi các cử tri ủng hộ Brexit thì các đảng phản đối Brexit phân tán, không thống nhất và do đó, không đủ khả năng vượt qua Đảng Bảo thủ.

Thứ tư, với một chiến dịch tranh cử quyết liệt, Đảng Bảo thủ đã thu hút được nhiều cử tri lao động và giành thắng lợi ngay tại những khu vực truyền thống của Công Đảng.

- Kết quả bầu cử lần này cùng với đường lối lãnh đạo của Thủ tướng Giôn-xon cho thấy triển vọng thực hiện Brexit rất rõ ràng. Việc chiếm đa số ghế trong Quốc hội giúp cho Thủ tướng Giôn-xon có nhiều thuận lợi trong việc triển khai các chủ trương, chính sách dài hạn. Chính phủ mới sẽ tích cực xúc tiến chuẩn bị thực thi những chính sách trọng điểm có liên quan đến Brexit như thắt chặt hơn việc nhập cư, gia tăng quân số cho lực lượng cảnh sát và tiến hành rà soát hệ thống tư pháp. Bên cạnh đó, Thủ tướng Giôn-xon cũng sẽ thúc đẩy Quốc hội nhanh chóng hoàn tất thủ tục phê chuẩn Thỏa thuận Brexit với EU để chính thức đưa Anh rời EU vào ngày 31/01/2020 như đã cam kết.

- Tuy nhiên, Chính quyền của Thủ tướng Giôn-xon cũng sẽ đứng trước nhiều thách thức trong thời gian tới như: (i) Cuộc đàm phán với EU để thỏa thuận xác định quan hệ kinh tế, thương mại giữa 2 bên sau khi kết thúc giai đoạn chuyển tiếp sẽ rất khó khăn do lập trường nhiều khác biệt và thời gian còn lại khá ngắn; (ii) Phải đổi mới với xu hướng đòi độc lập của các vùng Xcôt-len và Bắc Ai-len.

Bầu cử Tổng thống tại An-giê-ri

Ngày 12/12/2019, An-giê-ri đã tổ chức bầu cử Tổng thống sau hai lần bị trì hoãn³. Cuộc bầu cử được đánh giá thành công và mang tính lịch sử với việc đã bầu được tân Tổng thống kế nhiệm cựu Tổng thống Bu-tê-phli-ca - người mặc dù đột quy từ 2013 nhưng vẫn tại vị và tuyên bố tranh cử nhiệm kỳ thứ 5.

Diễn biến và kết quả

Đúng như tuyên bố trước đó của Tham mưu trưởng quân đội An-giê-ri, cuộc bầu cử Tổng thống An-giê-ri đã diễn ra đúng thời gian ấn định ngày 12/12/2019 với 5 ứng viên gồm: (i) Ông A. Tép-bông, 74 tuổi, cựu Thủ tướng nhiệm kỳ từ tháng 5-8/2017, từng nhiều lần giữ cương vị Tỉnh trưởng và Bộ trưởng; (ii) Ông A. Ben-grin, 57 tuổi, cựu Bộ trưởng Du lịch tranh cử với tư cách Chủ tịch Đảng quốc gia Hồi giáo El-Bina El-Watani; (iii) Ông A. Ben-phlít, 75 tuổi, cựu Thủ tướng nhiệm kỳ 2000-2003, từng 2 lần ra tranh cử Tổng thống; (iv) Ông A. Mi-hu-bi, 60 tuổi, Tổng Thư ký Đảng Phong trào quốc gia dân chủ; và (v) Ông A. Bê-lai, 56 tuổi, Tổng Thư ký Đảng Mặt trận En Mô-xtắc-ban.

Ngày 13/12/2019, Chủ tịch Cơ quan bầu cử độc lập quốc gia thông báo 39,93% trong số khoảng 24,5 triệu cử tri đã đi bỏ phiếu. Kết quả cựu Thủ tướng A. Tép-bông đã giành chiến thắng ngay từ vòng 1 với tỷ lệ số phiếu ủng hộ đạt 58,15%, về thứ 2 là ông A. Ben-grin với 17,38%.

Theo Hiến pháp An-giê-ri, tối ngày 16/12/2019, Chủ tịch Hội đồng Hiến pháp đã công bố kết quả chính thức, cụ thể: Tỷ lệ cử tri đi bầu đạt 39,88%; ông Tép-bông giành chiến thắng với 58,13% số phiếu ủng hộ, trở thành tân Tổng thống của An-giê-ri. Ngày 19/12/2019, ông Tép-bông đã tuyên thệ, chính thức trở thành tân Tổng thống của An-giê-ri với nhiệm kỳ 5 năm.

Phản ứng trong nước và các bên liên quan

Tại An-giê-ri, sau khi kết quả cuộc bầu cử được công bố, tồn tại hai luồng quan điểm đối lập tại An-giê-ri.

Thứ nhất, ngay sau khi kết quả bầu cử được công bố, những người biểu tình thuộc phong trào phản kháng (*Hirak*)⁴ tẩy chay cuộc bầu cử đã tràn vào trung tâm

³ Trước đó, cuộc bầu cử Tổng thống An-giê-ri được ấn định tổ chức vào ngày 18/4/2019; tuy nhiên, với việc cựu Tổng thống Áp-den-a-dít Bu-tê-phli-ca tiếp tục ra tranh cử nhiệm kỳ 5 đã gây nên làn sóng biểu tình dữ dội buộc ông phải từ chức và cuộc bầu cử bị hoãn lại. Ông Áp-den-a-dít Ben-xa-la trở thành Tổng thống tạm thời và thông báo sẽ tổ chức bầu cử vào ngày 04/7/2019; Hội đồng Hiến pháp sau đó tiếp tục thông báo cuộc bầu cử được hoãn lại. Đến tháng 9/2019, trong bối cảnh căng thẳng trong nước, Tướng A. Xa-la, Tham mưu trưởng Quân đội đã thông báo cuộc bầu cử được tổ chức vào ngày 12/12/2019

⁴ Hirak là phong trào của một nhóm người dân An-giê-ri bắt đầu từ 22/02/2019, được coi là phong trào phản kháng lớn nhất kể từ khi An-giê-ri giành độc lập năm 1962. Phong trào nhằm thể hiện sự bất bình đối với chính quyền đương nhiệm trong việc ứng phó với tình trạng khùng hoàng của đất nước, nhận được sự tham gia tương đối lớn từ phía người dân An-giê-ri, thể hiện nguyện vọng về việc chấm dứt hệ thống chính trị khi Quân đội nắm phần lớn quyền lực, kêu gọi tẩy chay bầu cử khi cho rằng các ứng viên đều là “sản phẩm” của chính quyền cựu Tổng thống Bu-tê-phli-ca.

thủ đô An-giê. Cuộc biểu tình sau đó lan ra các thành phố khác để phản đối việc một quan chức của chính quyền cựu Tổng thống Bu-tê-phli-ca (*ông Tép-bông*) lên nắm quyền một cách không chính đáng và mong muốn xóa bỏ hoàn toàn hệ thống chính trị hiện nay khi quân đội có ảnh hưởng quá lớn trong quản lý đất nước.

Thứ hai, những cử tri đã tham gia bỏ phiếu cho rằng với tình hình căng thẳng tại An-giê-ri, việc bầu ra một Tổng thống mới là ưu tiên hàng đầu và là tiền đề cho việc lập ra một chính phủ mới. Họ tin tưởng rằng Tổng thống và Chính phủ mới sẽ có các chính sách hiệu quả để đưa đất nước đi vào ổn định sau những bất ổn đã đẩy An-giê-ri rơi vào tình trạng bão động trong gần một năm qua.

Tại khu vực châu Phi và từ cộng đồng quốc tế

Các nước Hồi giáo trong khu vực đều sớm hoan nghênh kết quả bầu cử. Quốc vương Ma-rốc Mô-ha-mét VI đã gửi điện chúc mừng Tổng thống Tép-bông và tin tưởng rằng kết quả này sẽ mở ra một trang mới trong quan hệ hai nước trên cơ sở đối thoại xây dựng và tin tưởng lẫn nhau⁵. Đối với phong trào biểu tình ở An-giê-ri, Ma-rốc tỏ ra thận trọng và giữ thái độ im lặng. Tổng thống Cộng hòa Ả Rập Xa-ra-uy gửi lời chúc mừng tới tân Tổng thống An-giê-ri và cho biết nhân dân Ả Rập Xa-ra-uy bày tỏ niềm tin sâu sắc vào bước tiến lớn này của An-giê-ri. Ông hy vọng tân Tổng thống sẽ hiện thực hóa nguyện vọng của “người dân An-giê-ri anh em” trong công cuộc xây dựng đất nước. Quốc vương Gioóc-đa-ni, Tổng thống các nước UAE, Tuy-ni-di, Ai Cập, Mô-ri-ta-ni và Chủ tịch Nghị viện Ả-rập cũng đã gửi điện chúc mừng. Người phát ngôn Bộ Ngoại giao I-ran ra thông cáo chúc mừng thành công của cuộc bầu cử, coi đây là bước tiến quan trọng để thực thi dân chủ, phát triển, thịnh vượng tại An-giê-ri và hy vọng mối quan hệ giữa I-ran và An-giê-ri sẽ phát triển hơn nữa trong nhiệm kỳ của Tổng thống Tép-bông.

Trong khi đó, *các nước phương Tây* một mặt chúc mừng thành công của cuộc bầu cử lại, mặt khác lên tiếng ủng hộ phong trào phản kháng của người dân An-giê-ri. Trong cuộc trả lời phỏng vấn tại Hội đồng châu Âu hôm 13/12/2019, Tổng thống Pháp É-ma-nu-en Ma-crông chúc mừng ông Tép-bông đã trở thành tân Tổng thống của An-giê-ri sau chiến thắng áp đảo ngay tại vòng 1. Tổng thống Ma-crông mong rằng nguyện vọng của người dân An-giê-ri sẽ nhận được câu trả lời thích đáng thông qua một cuộc đối thoại thực sự dân chủ với chính quyền. Đặc biệt, Tổng thống Ma-crông nhấn mạnh: “Với sự tôn trọng và tình cảm hữu ái, tôi muốn nói với người dân An-giê-ri rằng trong thời khắc lịch sử này của nhân dân An-giê-ri, nước Pháp sẽ ở bên cạnh họ”⁶. Ngày 13/12/2019, Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Mỹ cho biết:

⁵ Ma-rốc và An-giê-ri đã đóng cửa biên giới từ năm 1994 và cuộc gặp cuối cùng giữa nguyên thủ 2 nước diễn ra từ năm 2005.

⁶ Nhìn chung, trong gần 1 năm bát ổn qua tại An-giê-ri, Pháp luôn tỏ ra thận trọng mặc dù có quan hệ chặt chẽ với An-giê-ri. Có thể nói Pháp rơi vào tình trạng tiến thoái lưỡng nan. Một mặt, nếu có phản ứng thuận với giới cầm quyền, Pháp sẽ vấp phải sự phản đối của người biểu tình tại An-giê-ri, cũng như người An-giê-ri đang sinh sống tại

"Từ một năm nay, nhân dân An-giê-ri đã bày tỏ nguyện vọng của mình không chỉ trong các phong trào biểu tình mà ngay cả tại cuộc bầu cử này. Mỹ ủng hộ quyền bày tỏ quan điểm một cách ôn hòa của người dân An-giê-ri. Mỹ chúc mừng An-giê-ri tổ chức bầu cử Tổng thống thành công và mong sớm được làm việc với tân Tổng thống Tép-bông để tiếp tục củng cố, thúc đẩy ổn định và thịnh vượng tại An-giê-ri cũng như ở cả khu vực Bắc Phi".

Bên cạnh đó, một số đối tác quan trọng của An-giê-ri cũng bày tỏ sự ủng hộ kết quả của cuộc bầu cử. Bộ Ngoại giao Nga ra thông cáo chúc mừng chiến thắng của ông Tép-bông và cho rằng cuộc bầu cử này có ý nghĩa quan trọng đối với sự phát triển của An-giê-ri. Tổng thống Vla-đi-mia Pu-tin khẳng định Mát-xcơ-va xem trọng việc phát triển quan hệ đối tác chiến lược với An-giê-ri, một trong những đối tác kinh tế lớn nhất của Nga tại châu Phi. Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Cảnh Sảng cho biết Trung Quốc ủng hộ kết quả bầu cử và tin tưởng rằng dưới sự lãnh đạo của tân Tổng thống Tép-bông, An-giê-ri sẽ sớm ổn định và phát triển.

Nhận xét

- Trong bối cảnh bất ổn kinh tế - xã hội tiếp tục gia tăng, việc tổ chức và bầu ra tân Tổng thống được coi là thành công bước đầu trong nỗ lực ổn định tình hình tại An-giê-ri.

Việc giá dầu giảm mạnh⁷ và sự thiếu đa dạng của nền kinh tế đã dẫn tới một phong trào biểu tình rộng khắp cả nước, kéo dài trong suốt 43 tuần liên tiếp. Những người biểu tình yêu cầu thành lập một chính phủ chuyển tiếp để đưa An-giê-ri dần đi vào ổn định và phát triển. Biểu tình kéo dài đã đẩy quốc gia Bắc Phi này lún sâu vào khủng hoảng. Các hoạt động sản xuất, kinh doanh đình trệ, tâm lý bất ổn khiến các nhà đầu tư tìm cách rút vốn khỏi An-giê-ri. Tăng trưởng kinh tế năm 2019 dự kiến chỉ đạt 1,9%, thấp hơn nhiều so với mức dự báo đưa ra năm 2018 là 2,7%.

Với sự đảm bảo từ quân đội⁸, cuộc bầu cử Tổng thống An-giê-ri cuối cùng cũng đã diễn ra đúng kế hoạch sau hai lần bị trì hoãn và chọn được người kế nhiệm cựu Tổng thống Áp-đen-a-dít Bu-tê-phli-ca. Đây được đánh giá là thành công của chính quyền An-giê-ri trước những bất ổn gia tăng.

Tuy nhiên, với tỷ lệ cử tri tham gia bỏ phiếu ở mức thấp nhất trong lịch sử, việc thiếu các quan sát viên bầu cử quốc tế và việc quân đội bắt giữ khoảng 1 nghìn

Pháp (hiện có khoảng 760.000 người nhập cư An-giê-ri sống tại Pháp và lên tới 1,7 triệu nếu tính cả thế hệ con cái được sinh ra tại Pháp). Mặt khác, nếu có động thái ủng hộ Hirak, Pháp sẽ bị giới cầm quyền cáo buộc can thiệp vào công việc nội bộ và quy kết phong trào biểu tình có sự can thiệp, kích động từ bên ngoài.

⁷ An-giê-ri là một trong ba nước sản xuất dầu mỏ lớn nhất châu Phi và đứng thứ 4 thế giới về sản xuất khí đốt. Dầu khí chiếm khoảng 60% nguồn thu ngân sách và trên 90% giá trị xuất khẩu của nước này.

⁸ Quân đội An-giê-ri cho rằng bầu cử là cách duy nhất để ổn định tình hình đất nước.

người biểu tình trước thềm bầu cử khiến dư luận đặt câu hỏi về tính minh bạch và dân chủ của cuộc bầu cử lần này.

- Chiến thắng của ông Tép-bông đánh dấu sự kết thúc gần 20 năm cầm quyền của cựu Tổng thống Bu-tê-phli-ca, hứa hẹn đem lại những thay đổi tích cực nhưng những đặc trưng cơ bản của chế độ chính trị cũ chắc chắn còn để lại nhiều dấu ấn trong chính quyền An-giê-ri.

Phát biểu tại Lễ tuyên thệ nhậm chức ngày 19/12/2019, Tổng thống Tép-bông cho biết, bên cạnh đổi mới, xây dựng một An-giê-ri mới, Chính quyền cam kết ưu tiên sửa đổi Hiến pháp. Theo đó, Hiến pháp mới sẽ hướng tới việc giới hạn tối đa hai nhiệm kỳ của Tổng thống, giảm đặc quyền của Tổng thống, bảo vệ quyền con người và tự do báo chí, xây dựng một Nhà nước “không có tham nhũng” và cam kết bổ nhiệm những bộ trưởng trẻ tài năng.

Tuy nhiên, kể từ khi giành độc lập năm 1962, nội trị của An-giê-ri mang đặc trưng “quân đội kiểm soát”; Chính quyền các thời kỳ luôn chịu ảnh hưởng và sự kiểm soát to lớn từ quân đội, vì vậy, quan sát cho rằng mặc dù ông Tép-bông được bầu làm Tổng thống nhưng quyền lực thực sự vẫn nằm trong tay Tổng Tham mưu trưởng Quân đội, Thứ trưởng Quốc phòng A. Xa-la. Đồng thời, tất cả 5 ứng cử viên tham gia tranh cử lần này đều đã từng làm việc dưới thời của cựu Tổng thống Bu-tê-phli-ca, do đó, việc ai trong 5 ứng viên này được bầu làm Tổng thống cũng khó tạo ra sự thay đổi đáng kể cho hệ thống chính trị tại An-giê-ri. Di sản của hệ thống chính trị kéo dài gần 6 thập kỷ qua sẽ còn tiếp tục tác động sâu sắc tới đời sống chính trị của An-giê-ri trong những năm tới.

- Phong trào phản kháng của người dân sẽ còn tiếp tục nhưng khó vượt khỏi tầm kiểm soát và “đảo ngược tình thế” như ở một số nước Ả-rập thời gian qua

Mặc dù các cuộc biểu tình, tuần hành phản đối bầu cử và chính quyền diễn ra rộng khắp cả trước, trong và sau bầu cử, nhưng nhìn chung các hoạt động này diễn ra trật tự, không gây nhiều ảnh hưởng tới an ninh và cơ bản vẫn nằm trong tầm kiểm soát của chính quyền. Tình hình bất ổn kéo dài tại một số quốc gia châu Phi, đặc biệt là ở các nước láng giềng là bài học xương máu đối với người dân An-giê-ri. Vì vậy, nếu người dân tiếp tục tổ chức biểu tình lan rộng thì rất có thể họ sẽ phải đối mặt với những hành động cứng rắn hơn từ lực lượng quân đội và chính quyền khi mà yêu cầu tổ chức bầu cử Tổng thống của họ đã được đáp ứng. Việc bảo đảm hài hòa giữa “đối thoại dân chủ” mà người dân mong muốn với duy trì sự ảnh hưởng của quân đội có thể coi là hướng đi tốt nhất cho An-giê-ri tại thời điểm hiện nay.

MỘT SỐ SỰ KIỆN QUỐC TẾ TRONG THÁNG 12/2019 VÀ THÁNG 01/2020

1. Tại châu Âu, từ ngày 03-04/12/2019 tại Luân Đôn (*Anh*) đã diễn ra Hội nghị thượng đỉnh Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (*NATO*), kỷ niệm 70 năm thành lập Khối với sự tham dự của lãnh đạo 29 quốc gia thành viên. Mặc dù còn tồn tại bất đồng và mâu thuẫn, nhưng các thành viên *NATO* đã cố gắng giữ không khí thống nhất, bảo đảm thành công cho Hội nghị Luân Đôn. Tuyên bố chung nhấn mạnh nhiều điểm then chốt đối với *NATO* như duy trì đoàn kết xoay quanh điều 5 của Hiệp ước; xác định các nguy cơ và phạm vi hành động chung chống các mối đe dọa đặt ra (*Nga, Trung Quốc, không gian vũ trụ; chống khủng bố; thống nhất tăng chi tiêu và tiếp tục mở rộng thành viên*). Điều này phản ánh nhu cầu của các nước thành viên, cả châu Âu và Mỹ đều vẫn coi *NATO* là chỗ dựa, nhất là về an ninh và duy trì ảnh hưởng.

2. Tại châu Á, ngày 24/12/2019, Hội nghị Thượng đỉnh Trung - Nhật - Hàn lần thứ 8 đã diễn ra tại Thành Đô (*Trung Quốc*) với sự tham dự của Thủ tướng Trung Quốc Lý Khắc Cường, Tổng thống Hàn Quốc Mun Chê In và Thủ tướng Nhật Bản Sin-dô A-bê. Tại Hội nghị, ba nước nhất trí: (i) Tổ chức định kỳ Hội nghị thượng đỉnh và Hội nghị Ngoại trưởng; (ii) Phấn đấu ký kết Hiệp định quan hệ đối tác kinh tế toàn diện khu vực (*RCEP*) vào năm 2020 và đẩy nhanh đàm phán Khu vực mậu dịch tự do Trung - Nhật - Hàn; (iii) Nhấn mạnh đối thoại là biện pháp hiệu quả nhất để giải quyết vấn đề Bán đảo Triều Tiên; (iv) Thông qua hai văn kiện quan trọng “Triển vọng hợp tác Trung - Nhật- Hàn trong 10 năm tới” và Danh mục dự án thu hoạch sớm “Trung - Nhật - Hàn +”.

3. Tại Trung Đông, tình hình căng thẳng leo thang sau khi Mỹ tiêu diệt Tướng Xô-lây-ma-ni của I-ran trong vụ không kích ngày 03/01/2020. Đáp trả lại hành động này, ngày 08/01/2020, I-ran đã bắn tên lửa vào hai căn cứ quân sự của Mỹ tại I-rắc. Cũng trong ngày 08/01/2020, một máy bay của Hàng hàng không quốc tế U-crai-na bị quân đội I-ran bắn nhầm khiến 176 người trên chuyến bay thiệt mạng.

4. Tại Nga, ngày 09/01/2020, Nga tổ chức diễn tập quân sự quy mô lớn giữa Hạm đội Biển Bắc và Hạm đội Biển Đen ở ngoài khơi bán đảo Crum, phóng thử nghiệm các tên lửa hành trình và tên lửa siêu thanh.

5. Tại châu Phi, ngày 13/01/2020, đại diện Công đoàn Dim-ba-bu-ê thông báo tổ chức không đồng ý với kế hoạch tăng 97% lương của Chính phủ dành cho khối công chức nước này do mức tăng trên không tương xứng với tỉ lệ lạm phát hàng năm hiện ở mức xấp xỉ 500%.

BAN ĐỐI NGOẠI TRUNG ƯƠNG

Để xem thêm “*Thông tin chuyên đề*” các số trước, đề nghị truy cập vào **Trang tin Điện tử nội bộ của Ban Đối ngoại Trung ương** qua mạng điện rộng của Đảng, tại địa chỉ: www.bdntw.dcs.vn

Thông tin liên hệ: Phòng Tổng hợp, Văn phòng Ban Đối ngoại Trung ương

☎ 080. 45602 / 080.45685

Fax: 080. 45657

Email: congtacdiaphuong@cpvic.org.vn

Lotus Notes: Phong Tong hop/BDNTW/DCS/VN@BDNTW